Ania dagiti sintomas ti

VX

Agsisinglot

Aglulua nga mata

Babassit nga kasla tulnek dagiti nagtengnga ti mata

Ut-ut ti mata

Napurar nga panagkita

Agkakatay ken nalabes nga panagling-et

Uyek

Panagirot ti barukong

Panagtakki

Sakit ti ulo

Alidukduken, panagsarwa ken/ wenno sakit ti tian.

Para kadagiti dadduma nga inpormasion

Aloha United Way

2 1 1

www.hawaii.gov/doh

wenno

www.cdc.gov

Linda Lingle, Governor
Chiyome L. Fukino, M.D., Director of Health

The Health State
HAWAI'I DEPARTMENT OF HEALTH

Ti Departamento ti Salun-at ket sipapalubos kadagiti programas ken aktibidad iti isu amin nga puli, kolor, nasionalidad (agraman ti pagsasao), tawen, kinatao, relihiyon wenno kakurangan ti kabaelan.
Suratan wenno awagan ti "Affirmative Action Officer" iti Box 3378, Honolulu, HI 96801-3378 wenno iti (808) 586-4616 (voice) ti uneg ti 180 nga aldaw nga kaadda ti parikut.

11/03 Ilocano

Ilocano

CAUTION

VX

POISON

Estado ti Hawaii Departamento ti Salun-at
www.hawaii.gov/doh
Para kadagiti dadduma nga inpormasion wenno pakaammo awagan ti 2-1-1

Ania ti VX?

Ti VX ket napigsa unay nga makasabidong a 'nerve agent'. Daytoy ket awan angot ken awan raman na nga nagmantika nga likido, addaan lumabbaga nga kolor ken nabayag nga agbawbaw. Kalpasan nga maiparsiak (spray) iti tangatang, agtalinaed ti rabaw ti daga ken kadagiti nakasarang nga disso. Ti VX ket maibilang nga makaresgo nga likido ngem no maipapudot iti nangato nga temperatura, agbalin nga babassit nga sengaw (gas).

Ti VX ket saan nga katutubo nga masarakan kadagiti arubayan., daytoy ket inaramid ti tao nga ahente para armas kimiko nga panggiyera.

Ania dagiti sintomas ti VX?

Ti bassit wenno kalalaingan na nga kantidad ti VX ket mabalin a pakaigapuan ti agduduma wenno amin kadagiti sumaganad nga sintomas ti uneg iti sumagmamano a segundo no maisarang iti alingasaw (gas) a VX wenno ti ueng iti sumagmamano a minutos inggana iti 18 nga oras no naisarang iti likido a VX:

- Agsisinglot
- Aglulua nga mata
- Babassit nga kasla tulnek dagiti nagtengnga ti mata
- Ut-ut ti mata
- Napurar nga panagkita
- Agkakatay ken nalabes nga panagling-et
- Uyek
- Panagirot ti barukong
- Panagtakki
- Sakit ti ulo
- Alidukduken, panagsarwa ken/wenno sakit ti tian

Ti pannakaisarang ti adu nga VX ket pakaigapuan ti:

- Panagpukaw ti puut.
- Agkissiw
- Paralitiko
- Pannakaperdi ti pagangesan nga agtinnag ti patay.

Banbannog, panagaburido, nerbios ken pannakadadael ti panunot ket mabalin nga agtultuloy agingga ti 6 nga lawas kalpasan nga maimbagan ti naminsan nga pannakaisarang. Ti VX ket mabayag nga agpukaw iti uneg ti bagi. Dagiti madagup nga epekto ti maulit ulit nga pannakaisarang ket agbanag ti nakarkaro pay nga pannakaranggas.

Kasano nga maisarang dagiti tattao iti VX?

- No ti VX ket maibulos iti angin, dagiti tattao ket maisarang babaen kadagiti kudil, mata, wenno pannakalang-ab ti sengaw ti VX.
- Dagiti tattao ket mabalin nga maisarang da babaen ti pannangan kadagiti taraon wenno panaginom iti danum nga nakontamiran ti VX wenno babaen ti panagbabasa ti kudil iti nakontaminaran nga danum.

- Ti VX ket agtalinaed kadagiti kawkawes agingga ti 30 nga minutos kalpasan ti pannakaisagid ti sengaw ti VX, nga agtinnag nga pannakaisarang kadagiti sabali nga tattao.
- Gapu ta ti sengaw ti VX ket nadagdagsen ngem angin, daytoy ket bumaba kadagiti nababa nga disso ken mangaramid ti dakdakkel nga gundaway nga pannakaisarang kadagiti 'valleys' ken kadagiti kapatagan.
- Ti VX ket agbayag kadagiti rabaw ti banbanag nga naisarang ti uneg ti sumagmamano nga aldaw. No tiempo ti lammin, agbayag ti VX iti sumagmamano a bulan.

Kasanom nga ammo no sika ket naisarang ti VX?

Mabalin nga sika ket naisarang ti VX no naiparna nga adda ka iti lugar ti kanito nga naibulos iti kimiko ken makarikna ka ti panagsisinglot, aglulua nga mata ken panagrigat ti panaganges.

Ania ti rumbeng nga aramidem no sika ket naisarang ti VX?

Panawam ti lugar nga nakabulosan ti VX ken mapan ka ti ayan ti napresko nga angin. No naibulos iti ruar, umadayo ka ket mapan ka iti sangkangatuan nga lugar. No napasamak ti panangibulos ti uneg, rummuar ka iti pasdek. Uksubem dagiti kawes, dagus nga ugasam ti entiro nga bagim ti sabon ken danum, ken agpagkita iti doktor ti kabiitan nga panawen. Lisiam ti sumagid kadagiti sabali nga tattao wenno rabaw ti ania man nga

banag agingga nga dika nadalusan (decontaminated) nga naimbag. Bugnawan ti danum dagiti mata 10 agingga 15 nga minutos no dagitoy ket agbarbara wenno agpurar ti panagkita. No ti VX ket naalimon, saan mo nga piliten nga pagsarwaen wenno mangited ti likido nga inumen.

Kasano nga maagasan ti VX?

Ti panangagas isu ti panangikkat ti VX manipud iti bagi ti kabiitan nga kanito ken mangited ti supportado nga panaraken iti ospital. Adda pangkontra kadagiti VX. Sangkaimbagan ti usar na dagitoy no maited iti kabiitan nga kanito kalpasan ti posible nga pannakaisarang.

Sadino ti pakasarakan ti VX ken kasano nga usaren?

- Ti VX ket saan nga masarakan nga katutubo kadagiti arubayan.
- Ti laeng ammo nga pakausaran ti VX ket kas armas nga kimiko.

Apay ket adda panagamak maipanggep ti pannakausar ti VX nga pangraut a pangterorismo?

Ti VX ket sangkapigsaan kadagiti amin nga "nerve agents". Gapu ta awan angot ken raman na, daytoy ket narigat nga mapadaanan ti pannakaisarang agingga nga dagiti tattao ket makitaan kadagiti sintomas. Dagiti "nerve agents" a kas ti VX ket nausaren nga armas iti naglabas. Dagiti nasion maibilang ti Estados Unidos ket addaan ti VX kadagiti arsenal da.

Dagiti kadi dengwen ken dadduma nga ayup ket agsakit met gapu ti pannakaisarang ti VX?

Wen. Dagiti dengwen ken dadduma nga ayup ket mabalin met nga makaala ti VX. No ipagarup mo nga naisarang ti dengwem, awagam nga dagus ti beterinarium.

Ilocano